

PRESSITEADE nr 126/23

Luxembourg, 13. juuli 2023

Euroopa Kohtu otsus liidetud kohtuasjades C-615/20 | YP jt ning C-671/20 | M. M. (kohtuniku puutumuse äravõtmine ja ajutine teenistusest kõrvaldamine)

Liikmesriigi kohtud peavad jätma kohaldamata akti, millega liidu õigust rikkudes kõrvaldatakse kohtunik ajutiselt teenistusest

Poola kõrgeima kohtu distsiplinaarkolleeegium võttis 18. novembril 2020 vastu resolutsiooni, millega anti luba alustada Varssavi piirkondliku kohtu kohtuniku I. T. suhtes kriminaalmenetlust ning kõrvaldati ta ajutiselt teenistusest, vähendades selleks ajaks tema töötasu. Selle resolutsiooni tagajärjel määrati kohtuasjad, mida algul menetles kohtunik I. T., teistele kohtukoosseisudele, välja arvatud kriminaalasi, milles esitati kohtuasjas C-615/20 käsitletud eelotsusetaotlus.

Kohtuasjas C-615/20 tekkis Varssavi piirkondliku kohtu koosseisul, millesse kuulub ainukohtunikuna kohtunik I. T., kahtlus distsiplinaarkolleeegiumi¹ sõltumatuse ja erapooletuse suhtes ning ta küsis, kas liidu õigusega on vastuolus see, kui selline organ saab ära võtta üldkohtu kohtuniku kriminaalõigusliku puutumuse ja kõrvaldada ta ajutiselt teenistusest. Lisaks küsis ta Euroopa Kohtult, kas liidu õigusega, eelkõige esimuse ja lojaalse koostöö põhimõtetega on vastuolus see, kui kõnealust resolutsiooni käsitataks siduvana, ja kas seetõttu võib kohtunik I. T. jätkata käesoleval juhul tema menetluses oleva kriminaalasia lahendamist.

Kohtuasjas C-671/20 küsis kohtunik, kellele anti üle üks algselt kohtunikule I. T. määratud kohtuasjadest, Euroopa Kohtult, kas liidu õiguse nõuete kohaselt peab ta selles kohtuasjas menetluse jätkamisest hoiduma, jättes arvesse võtmata distsiplinaarkolleeegiumi resolutsiooni, mis puudutab kohtunikku I. T., ning kas liikmesriigi pädevad õigusasutused on kohustatud võimaldama kohtunikul I. T. jätkata kõnealuse kohtuasja menetlust.

Tänases kohtuotsuses tõdeb Euroopa Kohus, et kõnealune resolutsioon on tehtud selliste riigisiseste õigusnormide alusel, mille Euroopa Kohus äsja tunnistas Euroopa Liidu lepingu² artikli 19 lõike 1 teise lõiguga vastuolus olevaks selle tõttu, et nendega on distsiplinaarkolleeegiumile, mille sõltumatus ja erapooletus ei ole tagatud, antud võimalus teha lahendeid asjades, mis vahetult mõjutavad kohtunike staatust ja õigusemõistmise pädevuse teostamist, näiteks võimalus otsustada kohtuniku suhtes kriminaalmenetluse alustamise üle. Arvestades selle kohtuotsuse õigusjõudu, millega tuvastati liikmesriigi kohustuste rikkumine, ning mainitud liidu õiguse sätte vahetut õigusmõju ja liidu õiguse esimuse põhimõtet, **on Poola kohtud seega kohustatud tagama selle sätte ja Euroopa Kohtu mainitud otsuse järgimise ning peavad võtma selle kohtuotsuse alusel kõik selleks vajalikud meetmed**, isegi kui riigisiseseid seadusandlikke meetmeid ei võeta.

¹Poola kõrgeima kohtu distsiplinaarkolleeegium on vahepeal laiali saadetud. Vt 21. aprilli 2023. aasta kohtumäärus Poola vs. komisjon, [C-204/21 R-RAP](#), punkt 26 (vt ka pressiteade nr [65/23](#)).

²5. juuni 2023. aasta kohtuotsus komisjon vs. Poola (kohtunike sõltumatus ja eraelu), [C-204/21](#) (vt ka pressiteade nr [89/23](#)).

Selleks **peavad liikmesriigi kohtud jätma – kui see on asjaomast menetluslikku olukorda arvestades liidu õiguse esimuse tagamiseks hädavajalik – kohaldamata sellise akti nagu distsiplinaarkolleegiumi resolutsioon, ilma et ükski õiguskindluse põhimõttest tulenev või väidetava seadusjõuga seotud kaalutus saaks seda takistada**. Seoses õiguskindlusega märkis Euroopa Kohus eelkõige, et liikmesriigi kohtud on peatanud nii kohtuasjas C-615/20 kui ka kohtuasjas C-671/20 kõne all olnud kriminaalmenetluse kuni Euroopa Kohtu käesoleva otsuse tegemiseni, mistõttu on ilmne, et miski ei takista kohtunikul I. T. jätkata menetlust neis kriminaalasjades.

Järelikult on liidu õiguse kohaselt esiteks kohtuasja C-615/20 puhul nõutav, et **kohtunik I. T. saab jätkata oma pädevuse teostamist** talle lahendamiseks määratud **kriminaalasjas** ning teiseks peab kohtuasja C-671/20 puhul **see kohtukoosseis, kellele anti üle algselt kohtunikule I. T. määratud kohtuasi, hoiduma selles kohtuasjas lahendi tegemisest ja pädevad kohtuorganid peavad selle kohtuasja uuesti lahendamiseks määrama kohtunikule I. T.**

Lõpuks sedastas Euroopa Kohus, et **distsiplinaarkolleegiumi resolutsiooni kohaldamata jätmist ei takista** ei riigisiseseid õigusnormid, mis keelavad liikmesriigi kohtutel distsiplinaarkaristuste ähvardusel kontrollida, kas distsiplinaarkolleegiumi tehtud resolutsioon on siduv või mitte, ega ka konstitutsioonikohtu praktika, mille kohaselt ei ole selline kontrollimine lubatud. Liidu õiguse esimusest tuleneb nõue, et kohaldamata tuleb jätta liidu õigusega vastuolus olev mis tahes riigisisene õigusnorm ja kohtupraktika. Samuti ei saa asjaolu, et liikmesriigi kohtunik jätab need riigisiseseid õigusnormid või kohtupraktika kohaldamata, kaasa tuua tema distsiplinaarvastutust.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teiste liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst ja kokkuvõte](#) on CURIA veebisaidil alates otsuse kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja, ☎(+352) 4303 6005.

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎(+32) 2 2964106.

Hoiame ühendust!

